

Forskrift om opptak til høgare utdanning

Heimel: Fastsett av Kunnskapsdepartementet 6. januar 2017 med heimel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3-6, § 3-7 og § 4-9.

Endringar: Endra ved forskrifter 2 feb 2017 nr. 117, 29 juni 2017 nr. 1065, 11 okt 2017 nr. 1770, 30 jan 2018 nr. 137, 23 nov 2018 nr. 1767, 26 nov 2019 nr. 1580 som endra ved forskrift 11 des 2019 nr. 1714 (i kraft 1 jan 2020), 29 mai 2020 nr. 1132 (i kraft 15 juni 2020), 16 des 2020

Rettingar: 27.01.2017 (§ 4-7 første strekpunkt), 27.02.2017 (§ 4-7, § 5-2).

Kapittel 1. Verkeområde

§ 1-1. Verkeområde

(1) Forskrifta gjeld for opptak til grunnutdanningar ved institusjonar under lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler. Kapittel 6 i forskrifta, om politiattest, gjeld for opptak til høgare utdanning, jf. lov om universiteter og høyskoler § 4-9.

(2) Med grunnutdanning er meint utdanningar som normalt byggjer på vidaregåande opplæring, og som ikkje byggjer på eller har anna høgare utdanning som del av opptakskrav.

(3) Det er normalt krav om generell studiekompetanse for opptak til all grunnutdanning der det ikkje er fastsett unntak, jf. kapittel 3 i denne forskrifta. I tillegg til kravet om generell studiekompetanse har departementet fastsett spesielle opptakskrav for enkelte utdanningar, jf. kapittel 4.

(4) Forskrifta, med unntak av kapittel 6 om politiattest og kapittel 10 om falske vitnemål, falske dokument og dokument utferda av falske institusjonar, gjeld ikkje ved innpassing etter første studieår i fleirårige profesjonsutdanningar, for opptak til utdanning som byggjer på grunnutdanning, «profesjonsdelen» av utdanning og etter- og vidareutdanning. For slike utdanningar har institusjonane fullmakt til å fastsetje opptakskrav og rangeringsreglar sjølve dersom departementet ikkje har fastsett slike i anna forskrift eller rammeplan.

(5) Departementet kan frita enkeltstudium frå reglane i denne forskrifta.

(6) Forskrifta gjeld òg, med visse unntak, jf. forskrifta § 8-1, for klagar over enkeltvedtak i den nasjonale opptaksmodellen for grunnutdanningar ved universitet og høyskolar som blir organisert av tenesta Samordna opptak

Kapittel 2. Generell studiekompetanse

§ 2-1. Generell studiekompetanse – Kunnskapsløftet

(1) Det generelle grunnlaget for opptak til universitet og høyskular (generell studiekompetanse) skal normalt vere at søkjaren har

a) vitnemål om bestått norsk treårig vidaregåande opplæring som gir studie- eller yrkeskompetanse; eller

b) fylt 23 år i løpet av opptaksåret og kan dokumentere minimum fem års fulltids arbeidserfaring og/eller utdanning (23/5-søkjjarar). Omsorgsarbeid og militær førstegongsteneste eller sivilteneste kan òg reknast som arbeidserfaring. Som utdanning gjeld

bestått årstrinn i vidaregåande opplæring, godkjent årskurs frå folkehøgskule og/eller eksamen frå studium som har vart i minst eitt år.

Begge alternativa ovanfor krev desse faga frå vidaregåande opplæring, som må vere dekte innanfor eller tekne i tillegg til krava ovanfor. Faga er oppgitt med samla omfang i timar (60 minutt einingar). Faga må vere beståtte:

- norsk 393 timar
- engelsk 140 timar
- matematikk 224 timar
- naturfag 140 timar
- samfunnsfag 84 timar
- historie 140 timar.

(2) For søkjarar som har bestått norsk 309 timar, samisk/finsk 309 timar og historie 113 timar, gjeld ikkje kravet om norsk 393 timar og kravet om historie 140 timar.

(3) Opptaksorganet har plikt til å vurdere om anna utdanning eller annan dokumentasjon av kunnskapar kan godkjennast som likeverdig. Departementet kan gi nærmare reglar.

(4) Søkjarar med generell studiekompetanse på grunnlag av vidaregåande opplæring eller tidlegare ordningar før Kunnskapsløftet skal framleis ha generell studiekompetanse, jf. overgangsføresegna i § 9-1.

§ 2-2. Utanlandsk utdanning

(1) Søkjarar med 3-årig vidaregåande utdanning frå dei andre nordiske landa er kvalifiserte for opptak utan tilleggskrav i norsk når den vidaregåande utdanninga gir generelt opptaksgrunnlag til universitet og høgskular i dei respektive landa.

(2) Søkjarar som har utanlandsk utdanning frå land utanfor Norden, må dokumentere bestått utdanning på nivå med norsk 3-årig vidaregåande opplæring som gir generell studiekompetanse, jf. sjetle ledd, og i tillegg dokumentere kunnskapar i norsk med éin av desse prøvane:

1. Bestått norsk med 393 timar frå vidaregåande opplæring
2. Bestått eksamen frå trinn 3 i norsk for utanlandske studentar ved universiteta
3. Bestått studium i høgare utdanning på minst 60 studiepoeng i norsk språk og samfunnskunnskap for utanlandske studentar.
4. Skriftleg og munnleg test i norsk, høgare nivå («Bergenstesten»), med minimum 450 poeng eller «bestått» etter ny vurderingsordning f.o.m. hausten 2009.
5. Avsluttande prøve i norsk (norskprøven) med ferdigheiter på minimum nivå B2 i alle delferdigheiter, jf. lov 4. juli 2003 nr. 80 om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrarak (introduksjonslova) § 19 andre ledd.

(3) Søkjarar som har utdanning frå International Baccalaureate (IB) frå 2021 eller seinare, og som anten har teke norsk A på minst lågare nivå («standard level»), eller norsk B på høgare nivå («higher level»), eller fyller kravet til norsk etter denne føresegna på andre måtar, fyller krava til generell studiekompetanse dersom dei i tillegg

1. har oppnådd diplom frå International Baccalaureate (IB), eller
2. har oppnådd IB-Certificate med meir enn 20 poeng og bestått tre fag på lågare nivå («standard level») og tre fag på høgare nivå («higher level»), eller bestått to fag på lågare nivå («standard level») og fire fag på høgare nivå («higher level»). Slike søkjarar kan ikkje ha

lågare karakter enn 3. Theory of Knowledge, Creativity, Action and Service og Extended Essay må òg vere bestått.

(4) Søkjarar som har utdanning frå International Baccalaureate (IB) fram til og med 2020, anten har teke norsk A eller norsk B på minst lågare nivå («standard level»), eller fyller kravet til norsk etter denne føresegna på andre måtar, fyller krava til generell studiekompetanse dersom dei i tillegg

1. har oppnådd diplom frå International Baccalaureate (IB), eller
2. har oppnådd IB-Certificate med meir enn 20 poeng og bestått tre fag på lågare nivå («standard level») og tre fag på høgare nivå («higher level»), eller bestått to fag på lågare nivå («standard level») og fire fag på høgare nivå («higher level»). Slike søkjarar kan ikkje ha lågare karakter enn 3. Theory of Knowledge, Creativity, Action and Service og Extended Essay må òg vere bestått.

(5) Universitetet eller høgskulen kan godta annan dokumentasjon av norskkunnskapar.

(6) Krava til norskkunnskapar gjeld ikkje for søkjarar som skal takast opp til framandspråklege utdanningsprogram, utdanningsprogram der samisk er undervisningsspråk, og for studentar som deltek i internasjonale utvekslingsprogram.

(7) GSU-lista er bindande ved opptak til høgare utdanning.

§ 2-3. Opptak på grunnlag av fullført høgare utdanning

(1) Søkjarar som er tekne opp til høgare utdanning på grunnlag av reglar om unntak frå kravet om generell studiekompetanse, jf. kapittel 3, og som har bestått ei slik utdanning på minst eitt år (60 studiepoeng eller to studium, kvart på 30 studiepoeng), får generell studiekompetanse såframt dei har dokumenterte norskkunnskapar.

(2) Dersom den høgare utdanninga ikkje har hatt norsk eller anna nordisk språk som undervisningsspråk, må kravet om norsk oppfyllest, jf. § 2-1. Søkjarar med utdanning frå land utanom Norden som er tekne opp på grunnlag av § 2-2 femte ledd, må dokumentere norskkunnskapar etter føresegnene i § 2-2.

§ 2-4. Opptak på grunnlag av fullført fagskoleutdanning

(1) Søkjarar som har fullført 2-årig fagskoleutdanning (120 fagskolepoeng/studiepoeng frå fagskole) som er godkjend etter lov 20. juni 2003 nr. 56 om fagskoleutdanning eller lov 8. juni 2018 nr. 28, får generell studiekompetanse.

(2) Dersom fagskoleutdanninga ikkje har hatt norsk eller anna nordisk språk som undervisningsspråk, må kravet om norsk oppfyllest, jf. § 2-2. Søkjarar frå land utanom Norden må også dokumentere engelskkunnskapar jf. § 2-2 (6).

Kapittel 3. Unntak frå krav om generell studiekompetanse

§ 3-1. Realkompetanse

(1) Søkjarar som er 25 år eller eldre i opptaksåret, og som ikkje har generell studiekompetanse, har krav på å få vurdert om dei er kvalifiserte for eit bestemt studium på grunnlag av realkompetanse. Denne føresegna gjeld ikkje for søkjarar som er kvalifiserte for opptak til dette bestemte studiet etter andre føresegner, jf. § 3-3 til § 3-11.

(2) Realkompetanse er kunnskapar søkjaren har fått gjennom yrkespraksis, ubetalt arbeid, organisasjonsarbeid, utdanning eller på annan måte.

(3) Utdanningsinstitusjonen må vurdere kvalifikasjonane ut frå det faget søkjaren ønskjer å studere og finne fram til eigna og tenlege framgangsmåtar for slike vurderingar. Søkjaren må ha nødvendige faglege føresetnader for å gjennomføre det aktuelle studiet utan å ha generell studiekompetanse.

§ 3-2. Dispensasjon

(1) Institusjonane kan i særskilde tilfelle gjere unntak frå kravet om generell studiekompetanse for søkjarar som ikkje fyller meir enn 24 år i opptaksåret. Vilkåret for slik dispensasjon er at søkjaren kan dokumentere at det på grunn av varig sjukdom, funksjonshemming eller liknande har vore umogleg å oppfylle nokre av dei krava ein normalt må oppfylle for å bli tilkjend generell studiekompetanse.

(2) Utdanningsinstitusjonen må vurdere kvalifikasjonane ut frå det faget søkjaren ønskjer å studere, og finne fram til eigna og tenlege framgangsmåtar for slike vurderingar. Søkjaren må ha nødvendige faglege føresetnader for å gjennomføre det aktuelle studiet utan å ha generell studiekompetanse.

§ 3-3. Unntak frå kravet om generell studiekompetanse for opptak til spesielt tilrettelagd ingeniørutdanning

Institusjonar kan ta opp søkjarar som ikkje oppfyller krava til generell studiekompetanse, til spesielt tilrettelagd ingeniørutdanning, jf. § 2-1 første ledd og § 4-4 fjerde ledd. Søkjarane må ha relevant fagbrev eller sveinebrev.

§ 3-4. Unntak frå kravet om generell studiekompetanse for opptak til enkelte arkitekturfag og tekniske fag

Desse studia er unnatekne frå kravet om generell studiekompetanse:

a) *Integrert masterstudium i teknologiske fag, 3-årig ingeniørutdanning og maritime fag* har unntak frå kravet om generell studiekompetanse for søkjarar som har bestått 1-årig forkurs for 3-årig ingeniørutdanning og integrert masterstudium i teknologiske fag etter fagplan av 2014, 1-årig forkurs for ingeniør- og maritim høgskuleutdanning eller 2-årig fagskuleutdanning etter studieordningar før rammeplan fastsett av departementet i 1998–1999

b) *Arkitektutdanning* ved Noregs teknisk-naturvitskaplege universitet har unntak frå kravet om generell studiekompetanse for søkjarar som har bestått nyare godkjend 2-årig fagskuleutdanning i tekniske fag eller 2-årig fagskuleutdanning etter studieordningar før rammeplan fastsett av departementet i 1998–1999.

§ 3-5. Unntak frå kravet om generell studiekompetanse for opptak til enkelte språkfag

(1) *Samisk semesteremne og samisk nybegynnarkurs*. Unntak frå kravet om generell studiekompetanse og spesielle opptakskrav fastsette under § 4-10 fjerde ledd gjeld for søkjarar som har samisk tilknytning, etter nærmare reglar fastsette av institusjonen.

(2) *Finsk semesteremne og årseining i kvensk*. Unntak frå kravet om generell studiekompetanse gjeld søkjarar som har finsk eller kvensk tilknytning, etter nærmare reglar fastsette av institusjonen.

§ 3-6. Unntak frå kravet om generell studiekompetanse for opptak til enkelte kunstfag

Generell studiekompetanse skal framleis vere det normale kravet for opptak også for desse studia. Unntak frå kravet om generell studiekompetanse gjeld for søkjarar som fyller spesielle faglege krav fastsette av institusjonen ved opptak til desse utdanningane og/eller institusjonane (jf. § 4-1):

- a) *Studium i utøvande og skapande kunst*
- b) *Studium i utøvande og skapande musikk*
- c) *Forfattarstudium*
- d) *Scenekunstutdanning*
- e) *Folkekunst og folkemusikk* ved Universitetet i Sørøst-Noreg

- f) *Kunstfagleg utdanning* ved Noregs teknisk–naturvitskaplege universitet og ved Universitetet i Tromsø – Noregs arktiske universitet
- g) *Studium i folkedans* ved Noregs teknisk–naturvitskaplege universitet
- h) *Studium i duodji 1* ved Samisk høgskole
- i) *Studium i visuell kunst, film og tv, manus, lyddesign og Visual Effects* ved Høgskolen Kristiania
- j) *Studium ved Den norske filmskolen* ved Høgskolen i Innlandet
- k) *Studium i manus – scenetekst og tv-drama* ved NSKI Høgskole.

§ 3-7. Unntak frå kravet om generell studiekompetanse for opptak til spesielt tilrettelagde studium i akvakultur – havbruk og fiskerifag

Institusjonar kan ta opp søkjarar med relevant fagbrev som ikkje oppfyller krava til generell studiekompetanse, til spesielt tilrettelagde studium i akvakultur.

§ 3-8. Unntak frå krav om generell studiekompetanse for opptak til studium i nautikk og studium i marinteknisk drift

Institusjonar kan ta opp søkjarar med relevant fagbrev som ikkje fyller krava til generell studiekompetanse, til spesielt tilrettelagde studium i nautikk og spesielt tilrettelagde studium i marinteknisk drift.

§ 3-9. Unntak frå krav om generell studiekompetanse for opptak til studium i serviceleing og marknadsføring ved Høgskolen i Innlandet

Høgskolen i Innlandet kan ta opp søkjarar med relevant fagbrev som ikkje fyller krava til generell studiekompetanse, til spesielt tilrettelagde studium i serviceleing og marknadsføring.

§ 3-10. Unntak frå kravet om generell studiekompetanse for opptak til matteknologi

Matteknologiutdanning har unntak frå kravet om generell studiekompetanse for søkjarar som har bestått 1-årig forkurs for 3-årig ingeniørutdanning og integrert masterstudium i teknologiske fag etter fagplan av 2014, 1-årig forkurs for ingeniør- og maritim høgskuleutdanning eller 1-årig tilpassingskurs.

§ 3-11. Unntak frå kravet om generell studiekompetanse for opptak til spesielt tilrettelagd paramedisinutdanning

Institusjonar kan ta opp søkjarar med relevant fagbrev som ikkje oppfyller krava til generell studiekompetanse til spesielt tilrettelagd paramedisinutdanning.

Kapittel 4. Spesielle opptakskrav

§ 4-1. Spesielle opptakskrav i tillegg til generell studiekompetanse

- (1) I tillegg til kravet om generell studiekompetanse har departementet fastsett spesielle opptakskrav for studium og fagområde, jf. § 4-2 til § 4-10. Fagkrava refererer til norsk vidaregåande opplæring, studieførebuande utdanningsprogram. Fagkrava må vere oppfylte.
- (2) Opptaksorganet har plikt til å vurdere om anna utdanning eller annan dokumentasjon av kunnskapar enn det som er nemnt i første ledd, kan godkjennast som likeverdig. Departementet kan gi nærmare reglar.

§ 4-2. Spesielle opptakskrav til enkelte helse- og veterinærfag

- (1) *Medisin, odontologi, ernæring og farmasi* har krav om matematikk R1 eller matematikk (S1 + S2), fysikk 1 og kjemi (1 + 2).
- (2) *Bioingeniørutdanning, farmasi (bachelor) og ernæring* ved UiT – Noregs arktiske universitet har krav om matematikk R1 eller matematikk (S1 + S2) og anten fysikk 1 eller biologi 1 eller kjemi 1.
- (3) *Ortopediingeniørutdanning* har krav om matematikk (R1 + R2) og fysikk 1.

- (4) *Farmasi (bachelor)* har krav om matematikk R1 eller matematikk (S1 + S2) og kjemi 1 og enten fysikk 1 eller biologi 1 eller kjemi 2.
- (5) *Veterinærmedisin* har krav om matematikk R1 eller matematikk (S1 + S2) og kjemi (1 + 2).
- (6) *Ernæringsstudium (bachelor)* har krav om matematikk R1 eller matematikk (S1 + S2), fysikk 1 og kjemi (1 + 2).
- (7) *3-årig bachelorstudium i sjukepleie* har krav om at søkeren må dokumentere eit gjennomsnitt på minimum karakteren 3,0 i norsk (393 timar) og 3,0 i fellesfaget matematikk (224 timar). Karakterkravet i matematikk gjeld ikkje for søkerar som kan dokumentere bestått programfag i matematikk med eit omfang på minst 140 timar eller tilsvarende.
- (8) *3-årig bachelor i paramedisin* har krav om at søkerar må dokumentere førarkort klasse B (personbil) og ha bestått fysisk opptaksprøve etter nærmare reglar fastsette av institusjonen. For opptak til studieåret 2020–2021 gjeld ikkje kravet om bestått fysisk opptaksprøve, i staden må søkeren levere ein eigenfråsegn om fysisk form, etter krav fastsette av institusjonen.

§ 4-3. Spesielle opptakskrav til informatikk, realfag, natur- og miljøfag

- (1) *Informatikkutdanning* har krav om matematikk R1 eller matematikk (S1 + S2). Om opptak til Universitetet i Oslo sjå òg tredje ledd.
- (2) *Realfag, natur- og miljøfag* har krav om matematikk R1 eller matematikk (S1 + S2) og matematikk (R1 + R2) eller fysikk (1 + 2) eller kjemi (1 + 2) eller biologi (1 + 2) eller informasjonsteknologi (1 + 2) eller geofag (1 + 2) eller teknologi og forskingslære (1 + 2). Sjå òg fjerde ledd.
- (3) *Informatikk: robotikk og intelligente system* ved Universitetet i Oslo har ei forsøksordning for opptak til studieåra 2018–2019, 2019–2020, 2020–2021 og 2021–2022 der søkerane må dokumentere faga matematikk (R1 + R2) og i tillegg fysikk (1 + 2) eller kjemi (1 + 2) eller biologi (1 + 2) eller informasjonsteknologi (1 + 2) eller geofag (1 + 2) eller teknologi og forskingslære (1 + 2).
- (4) *Universitet og høgskular som tilbyr studium i realfag, natur- og miljøfag* kan som ei forsøksordning for opptak til studieåra 2018–2019, 2019–2020, 2020–2021 og 2021–2022 sjølve fastsetje at det for opptak til slike studieprogram skal stillast krav om matematikk (R1 + R2) og i tillegg fysikk (1 + 2) eller kjemi (1 + 2) eller biologi (1 + 2) eller informasjonsteknologi (1 + 2) eller geofag (1 + 2) eller teknologi og forskingslære (1 + 2).

§ 4-4. Spesielle opptakskrav til arkitekturfag og teknologiske fag

- (1) *Arkitektutdanning* ved Noregs teknisk–naturvitenskaplege universitet har krav om matematikk (R1 + R2) og fysikk 1.
- a) Søkarar med 2-årig teknisk fagskule etter rammeplan fastsett av departementet 1998–1999 og tidlegare studieordningar fyller krava for opptak utan omsyn til dei spesielle krava i matematikk og fysikk som er fastsette her.
- (2) *Arkitektutdanning* ved Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo og Bergen arkitektshøgskole har krav om at søkeren må bestå opptaksprøve etter nærmare reglar fastsette av institusjonen.
- (3) *Integrert masterstudium i teknologiske fag*, med unntak av Noregs teknisk–naturvitenskaplege universitetet, har krav om matematikk (R1 + R2) og fysikk 1. Sjå òg ledd 7.
- a) Søkarar med 2-årig teknisk fagskule etter rammeplan fastsett av departementet i 1998–1999 og tidlegare studieordningar fyller krava for opptak utan omsyn til dei spesielle krava i matematikk og fysikk som er fastsette her.
 - b) Søkarar med bestått 1-årig forkurs for 3-årig ingeniørutdanning og integrert masterstudium i teknologiske fag etter fagplan av 2014 og søkarar med bestått 1-årig forkurs for ingeniørutdanning og maritim høgskuleutdanning fyller fagkrava for opptak utan omsyn til dei spesielle krava i matematikk og fysikk som er fastsette her.

(4) *3-årig ingeniørutdanning* har krav om matematikk (R1 + R2) og fysikk 1.

- a) Søkjarar med 2-årig teknisk fagskule etter rammeplan fastsett av departementet i 1998–1999 og tidlegare studieordningar fyller krava for opptak utan omsyn til dei spesielle krava i matematikk og fysikk som er fastsette her.
- b) Søkjarar som har bestått 1-årig forkurs for 3-årig ingeniørutdanning og integrert masterstudium i teknologiske fag etter fagplan av 2014, og søkjarar med bestått 1-årig forkurs for ingeniørutdanning og maritim høgskuleutdanning, fyller krava for opptak utan omsyn til dei spesielle opptakskrava i matematikk og fysikk som er fastsette her.
- c) For søkjarar med generell studiekompetanse eller bestått nyare godkjent to-årig teknisk fagskule i tekniske fag som blir tekne opp til treterminordning, gjeld ikkje det spesielle opptakskravet i matematikk og fysikk som er fastsett her.

(5) *Teknisk bygningsvern og restaureringsarbeid og utøvande tradisjonshandverk* har krav om relevant fagbrev.

(6) *Landskapsarkitektur* ved Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo har krav om at søkjarar må bestå opptaksprøve etter nærmare reglar fastsette av institusjonen.

(7) *Integrert masterstudium i teknologiske fag* ved Noregs teknisk–naturvitenskaplege universitet har krav om matematikk (R1 + R2) og fysikk 1. Søkjarar må dokumentere eit gjennomsnitt på minimum karakteren 4,0 i matematikk R2 (140 timar).

- a) Søkjarar med nyare godkjend 2-årig fagskuleutdanning i tekniske fag må dokumentere tilsvarende kunnskapar i matematikk og fysikk.
- b) Søkjarar med 2-årig teknisk fagskule etter rammeplan fastsett av departementet i 1998–1999 og tidlegare studieordningar må dokumentere kunnskapar tilsvarende matematikk R2 med eit gjennomsnitt på minimum karakteren 4,0.
- c) Søkjarar med bestått 1-årig forkurs for 3-årig ingeniørutdanning og integrert masterstudium i teknologiske fag etter fagplan av 2014 og søkjarar med 1-årig forkurs for ingeniørutdanning og maritim høgskuleutdanning fyller fagkrava for opptak utan omsyn til dei spesielle fagkrava i matematikk og fysikk som er fastsette her. Søkjarar må ha karakteren C eller betre i matematikk frå forkurs.

§ 4-5. Spesielle opptakskrav til enkelte økonomiske og administrative fag

(1) *Integrert masterstudium i økonomisk-administrative fag og i samfunnsøkonomi* har krav om matematikk R1 eller matematikk (S1 + S2).

(2) *Kostøkonomutdanning* har krav om fagbrev som institusjonskokk eller tilsvarende.

(3) *Matematisk finans* har krav om matematikk R1 eller matematikk (S1 + S2).

(4) *Bachelorstudium i samfunnsøkonomi og i politisk økonomi* ved Universitetet i Bergen har som ei forsøksordning for opptak til studieåra 2019–2020, 2020–2021 og 2021–2022 krav om at søkjarar må dokumentere at han/ho har minst karakteren 4,0 i fellesfaget matematikk (224 timar). Karakterkravet i matematikk gjeld ikkje for søkjarar som kan dokumentere bestått programfag i matematikk med eit omfang på minst 140 timar eller tilsvarende.

§ 4-6. Spesielle opptakskrav til enkelte hotell- og reiselivsfag

Kjøkken- og restaurantleiring har krav om fagbrev som kokk, institusjonskokk eller servitør. Andre fag-/sveinebrev frå utdanningsprogram for restaurant- og matfag kan vurderast.

§ 4-7. Spesielle opptakskrav til lærarutdanningar

(1) *Grunnskulelærarutdanning og 5-årig lektorutdanning* har krav om at søkjarar må dokumentere minimum 35 skulepoeng og eit gjennomsnitt på minimum karakteren 3,0 i norsk (393 timar) og 4,0 i fellesfaget matematikk (224 timar). Karakterkravet i matematikk gjeld ikkje for søkjarar som kan dokumentere bestått programfag i matematikk med eit omfang på minst 140 timar eller tilsvarende. Søkjarar kan i tillegg måtte gjennomføre ein opptaksprøve i form av eit intervju etter nærmare reglar fastsette av institusjonen.

- a) For søkjarar som har samisk som førstespråk eller andrespråk, gjeld karakterkravet i norsk for gjennomsnittet av karakterane i norsk (309 timar) og samisk (309 timar).
- b) For søkjarar som har norsk teiknspråk, kvensk eller finsk som andrespråk, gjeld karakterkravet i norsk gjennomsnittet av karakterane i første- og andrespråket.
- c) For søkjarar til grunnskulelærerutdanning ved Samisk høgskole gjeld i tillegg krava som er fastsette i § 4-10.

(2) *Grunnskulelærerutdanning og 5-årig lektorutdanning med realfag, miljø- og naturfag* har krav om at søkjarar må dokumentere minimum 35 skulepoeng og eit gjennomsnitt på minimum karakteren 3,0 i norsk (393 timar) og i tillegg kravet som er fastsett for realfag, miljø- og naturfag i § 4-3 andre eller fjerde ledd.

(3) *Grunnskulelærerutdanning med musikk* har krav om at søkjarar må dokumentere minimum 35 skulepoeng og eit gjennomsnitt på minimum karakteren 3,0 i norsk (393 timar) og 4,0 i fellesfaget matematikk (224 timar). I tillegg må søkjaren dokumentere kunnskapar og ferdigheiter i musikk etter nærmare reglar fastsette av institusjonen.

(4) *Grunnskulelærer- og barnehagelærerutdanning med sørsamisk eller lulesamisk* har krav om at søkjarar må dokumentere kunnskapar i sørsamisk eller lulesamisk språk etter nærmare reglar fastsette av institusjonen. For grunnskulelærerutdanning gjeld i tillegg at søkjarar må dokumentere minimum 35 skulepoeng og eit gjennomsnitt på minimum karakteren 3,0 i norsk (393 timar) og 4,0 i fellesfaget matematikk (224 timar).

(5) *Faglærerutdanning i praktiske og estetiske fag* har krav om at søkjarar må dokumentere minimum 35 skulepoeng og eit gjennomsnitt på minimum karakteren 3,0 i norsk (393 timar) og 3,0 i matematikk (224 timar). Søkjarar til faglærerutdanning i musikk, dans og drama må i tillegg dokumentere kunnskapar og ferdigheiter i musikk, dans eller drama etter nærmare reglar fastsette av institusjonen.

(6) *Grunnutdanning i musikk, dans og drama som er pedagogisk retta* har krav om at søkjarar må dokumentere kunnskapar og ferdigheiter i musikk, dans eller drama etter nærmare reglar fastsette av institusjonen.

(7) *Yrkesfaglærerutdanning* har krav om fag-/sveinebrev eller anna fullført og bestått 3-årig yrkesutdanning i skole frå vidaregåande opplæring og 2 års relevant praksis etter avslutta utdanning. I dei tilfella der ein må ha autorisasjon for å praktisere i yrket, må ein òg ha autorisasjon for å komme inn på yrkesfaglærerutdanninga.

(8) *3-årig lærarutdanning for tospråklege lærarar* har krav om at søkjarar må dokumentere eit gjennomsnitt på minimum karakteren 3,0 i norsk (393 timar) og tospråkleg kompetanse etter nærmare reglar fastsette av institusjonen.

§ 4-8. Spesielle opptakskrav til engelskspråklege utdanningsprogram

(1) *Engelskspråklege bachelorprogram* ved Noregs miljø- og biovitenskaplege universitet krav om at søkjarar må dokumentere minimum karakteren 4,0 i fellesfaget engelsk (140 timar). Karakterkravet i engelsk gjeld ikkje for søkjarar som kan dokumentere bestått programfag i engelsk med eit omfang på minst 140 timar eller tilsvarande.

(2) *Engelskspråkleg bachelorstudium* ved MF – vitenskapelig høyskole for teologi, religion og samfunn har krav om at søkjarar må dokumentere minimum karakteren 4,0 i fellesfaget engelsk (140 timar). Karakterkravet i engelsk gjeld ikkje for søkjarar som kan dokumentere bestått programfag i engelsk med eit omfang på minst 140 timar eller tilsvarande.

(3) *Engelskspråklege bachelorprogram* ved Universitetet i Sørøst-Noreg har krav om at søkjarar må dokumentere minimum karakteren 4,0 i fellesfaget engelsk (140 timar). Karakterkravet i engelsk gjeld ikkje for søkjarar som kan dokumentere bestått programfag i engelsk med eit omfang på minst 140 timar eller tilsvarande.

(4) Frå og med opptak til studieåret 2022-2023;

Dei engelskspråklege bachelorprogramma Bachelors programme in Arctic Adventure Tourism og Bachelors programme in Northern Studies ved UiT – Noregs arktiske universitet har krav om at søkjarar må dokumentere minimum karakteren 4,0 i fellesfaget engelsk (140 timar). Karakterkravet i engelsk gjeld ikkje for søkjarar som kan dokumentere bestått programfag i engelsk med eit omfang på minst 140 timar eller tilsvarande.

§ 4-9. Spesielle opptakskrav til enkelte kunstfag

Ved opptak til disse utdanningane må søkjarar bestå opptaksprøve etter nærmare reglar fastsette av institusjonen:

- a) *Scenekunstutdanning*
- b) *Studium i utøvande og skapande musikk*
- c) *Forfattarstudium*
- d) *Studieprogram i dansevitskap*
- e) Studium ved fakultet for kunst, musikk og design ved Universitetet i Bergen
- f) Studium ved Kunsthøgskolen i Oslo
- g) *Musikkvitskap og musikkteknologi* ved Noregs teknisk–naturvitskaplege universitet og musikkvitskap ved Universitetet i Oslo
- h) *Kunstfagleg utdanning* ved Noregs teknisk–naturvitskaplege universitet og ved Universitetet i Tromsø – Noregs arktiske universitet
- i) *Studium i utøvande og skapande kunst* ved Universitetet i Stavanger
- j) *Studium i visuell kunst* ved Høgskolen Kristiania
- k) Studium ved Norges Dansehøgskole
- l) *Bachelorstudium i dansekunst og koreografisk tenking* ved Høgskolen i Dansekunst
- m) *Bachelorstudium i manus – scenetekst og tv-drama* ved NSKI Høgskole.
- n) *Film- og fjernsynsutdanning* ved Høgskolen i Innlandet

§ 4-10. Spesielle opptakskrav til diverse fag

- (1) *Spesialtilpassa høgskuleutdanning for døve* ved Noregs teknisk–naturvitskaplege universitet har krav om at søkjarar må dokumentere ferdigheiter i norsk teiknspråk etter nærmare reglar fastsette av institusjonen.
- (2) *Studium* ved Samisk høgskole og *studium i samiske språk* ved andre institusjonar har krav om at søkjarar må dokumentere kunnskapar i samisk språk etter nærmare reglar fastsette av institusjonen.
- (3) *2-årig trafikkfag* har krav om at søkjarar må ha hatt gyldig førarkort klasse B (personbil) samanhengande dei siste 3 åra.
- (4) *Paramedicutdanning* har krav om fagbrev som ambulansepersonell eller relevant høgare utdanning.
- (5) *Luftfartsfag* har krav om at søkjarar må dokumentere matematikk R1 eller matematikk (S1 + S2) og fysikk 1, og ha bestått opptaksprøve etter nærmare reglar fastsette av institusjonen.
- (6) *3-årig bachelorstudium i journalistikk* ved OsloMet – storbyuniversitetet har krav om at søkjarar må dokumentere minimum karakteren 4,0 i norsk (393 timar).
- (7) *1-årig studium i Arktisk naturguide* ved Universitetet i Tromsø – Noregs arktiske universitet har krav om at søkjarar må ha gyldig førarkort klasse S eller klasse B og dokumentere relevant praksis etter nærmare reglar fastsette av institusjonen.
- (8) Til følgjande studium har Høgskolen i Innlandet krav om at søkjarar må dokumentere kunnskapar i form av innsendt arbeid og bestå opptaksprøve etter nærmare reglar fastsette av institusjonen:
 - *Bachelorstudium i TV-teknikk*
 - *Bachelorstudium i TV-regi*
 - *Bachelorstudium i TV-leiing*
 - *Bachelorstudium i kulturprosjektleiing*

(9) Til følgende studium ved Nord universitet må søkeren dokumentere spesielle ferdigheter, fastsette av institusjonen, i form av innsendt arbeid:

- *Bachelorstudium i 3D art, Animation and VFX,*
- *Bachelorstudium i Film and TV Production*
- *Bachelorstudium i spill og opplevelsesteknologi.*

(10) *Bachelorstudium i animasjon og digital kunst* ved Høgskolen i Innlandet har krav om at søkerar må dokumentere kunnskaper i form av innsendt arbeid og bestå opptaksprøve etter nærmare reglar fastsette av institusjonen.

(11) Søklarar til desse studia og institusjonane må bestå opptaksprøve etter nærmare reglar fastsette ved institusjonen:

- a) Følgjande studium ved OsloMet – storbyuniversitetet
 - *Fotojournalistutdanning*
 - *Produktdesignutdanning*
 - *Bachelor i tolking i offentlig sektor*
- b) *Animasjon* ved Høgskulen i Volda
- c) *Industridesign* ved Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo
- d) *Studium* ved Steinerhøgskolen
- e) *Følgjande studium* ved Høgskolen Kristiania
 - *Bachelor i Art Direction*
 - *Bachelor i interiørarkitektur*
 - *Bachelor i Experience & Event*
 - *Bachelor i Grafisk design*
 - *Bachelor i Retail Design*
 - *Bachelor i tekst og skribent*
 - *Bachelor i film og TV*
 - *Bachelor i lys for scene*
 - *Bachelor i manus*
 - *Bachelor i maske- og hårdesign*
 - *Bachelor i lyddesign*
 - *Bachelor i spilldesign*
 - *Bachelor i visual effects*
 - *Bachelor i låtskriving og produksjon*
 - *Bachelor i interiørarkitektur*
 - *Årsstudium i musikkproduksjon*

§ 4-11. Desentralisert utdanning og deltidsutdanning

- (1) For opptak til desentralisert utdanning og/eller deltidsutdanning kan institusjonane fastsetje spesielle opptakskrav i form av relevant yrkeserfaring og arbeidstilknytning i studietida. For opptak til deltidsstudium kan det i tillegg stillast krav om tilknytning til utdanningsstaden.
- (2) Det kan stillast krav om inntil 5 års yrkeserfaring. Dersom det blir stilt krav om dette skal minimum 2 år utgjere relevant yrkeserfaring.
- (3) Det kan stillast krav om geografisk tilknytning til utdanningsstaden.

Kapittel 5. Opptak på visse vilkår

§ 5-1. Opptak på visse vilkår

- (1) Søkjarar som på grunn av spesielle omstende ikkje kan gå opp til eksamen i vidaregåande opplæring, og som derfor ikkje kan få dokumentasjon på bestått opplæring som normalt er krav for opptak til institusjonar som er omfatta av denne forskrifta, kan få opptak til høgare utdanning på visse vilkår. Søkjaren får opptak til høgare utdanning på vilkår av at han/ho består eksamen i eitt eller fleire fag i vidaregåande opplæring i løpet av første semester etter opptak. Det er ein føresetnad at søkjaren har karakteren 2 eller betre, eller oppfyller andre opptakskrav med standpunktkarakteren i det faget han/ho ikkje har avlagt eksamen i, og at søkjaren ikkje allereie har avsluttande vurdering i faget. Dersom det er fastsett karakterkrav for opptak til studiet er det ein føresetnad at søkjaren oppfyller karakterkravet når eksamen er avlagt.
- (2) Med spesielle omstende er her meint sjukdom, ulykker eller dødsfall i nær familie. Dersom det ligg føre andre spesielle omstende, kan opptaksorganet gi opptak på visse vilkår.
- (3) Søkjarar som har fått opptak på visse vilkår, kan ikkje få reservert studieplass til seinare opptak.
- (4) Studentar med opptak på visse vilkår som ikkje fyller opptakskrava innan den fastsette fristen, mistar studieplassen og studieretten.
- (5) Studentar som går opp til eksamen i eit studium dei har fått opptak til på visse vilkår, får ikkje denne eksamenen godkjend som bestått utan at opptakskravet er oppfylt.
- (6) Den utdanningsinstitusjonen som gir opptak på visse vilkår, skal så langt det er mogleg og rimeleg, leggje til rette for at studenten både kan gå opp til utsett eksamen i vidaregåande opplæring og gjennomføre det studiet det på visse vilkår er gitt opptak til. Dersom institusjonen ikkje finn å kunne leggje til rette på denne måten, skal studenten få forlengje opptaket på visse vilkår til neste gong det blir arrangert utsett eksamen i det aktuelle faget i vidaregåande opplæring.

§ 5-2. Opptak på visse vilkår for søkjarar frå land utanom Norden som må ha visum for å kunne takast opp til årskurs i norsk

Utanlandske søkjarar til årskurs i norsk som kan dokumentere at dei fyller krava for opptak til påfølgjande, ordinære studium, kan få tilbod om studieplass på påfølgjande studium på same institusjon etter visse vilkår. Opptaket til ordinære studium følgjande studieår, blir gitt på vilkår av at søkjaren fullfører og består årskurs i norsk. Søkjarar som ikkje består årskurs i norsk mister tilbod om studieplass.

Kapittel 6. Politiattest ved opptak til høgare utdanning

§ 6-1. *Generelt*

- (1) Søkjarar til utdanningar der studentar kan komme i kontakt med mindreårige som ein del av klinisk undervisning eller praksisstudium, skal leggje fram politiattest som nemnt i politiregisterlova § 39 første ledd i samband med opptak.
- (2) Dersom det er gitt særlege reglar om politiattest for bestemte typar yrkesutøving, gjeld desse tilsvarande for studentar som deltek i praksisstudium eller klinisk undervisning.
- (3) Utdanningsinstitusjonane må kvar for seg vurdere om utdanningane dei tilbyr, blir omfatta av første ledd eller andre ledd, og krevje at studentar til desse utdanningane legg fram politiattest.
- (4) Utdanningsinstitusjonane har kvar for seg plikt til å gi tilstrekkeleg og relevant informasjon om innhaldet i studia, mellom anna om det er krav om politiattest. Det må opplysast om krav om politiattest i brevet med tilbod om studieplass.

§ 6-2. *Utferding av politiattest*

For utferding av politiattest gjeld lov 28. mai 2010 nr. 16 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten, med tilhøyrande forskrift 20. september 2013 nr. 1097 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten.

§ 6-3. *Tidspunktet for framlegging av politiattest*

- (1) Søkjarar som får tilsegn om plass ved utdanningar som nemnt i § 6-1 første og andre ledd i denne forskrifta, og som har merknad på politiattesten som er relevant for opptak til vedkommande utdanning, skal sende politiattesten til utdanningsstaden innan tre veker.
- (2) Søkjarar som får tilsegn om plass ved utdanningar som nemnt i § 6-1 første og andre ledd, og som ikkje har merknad på politiattesten som er relevant for opptak til vedkommande utdanning, skal leggje frem politiattesten for utdanningsstaden seinast ved fastsett utdanningsstart, jf. § 6-4.
- (3) Søkjarar som får tilsegn om plass ved utdanningar mindre enn fjorten dagar før skolestart, eventuelt etter studiestart, skal leggje fram politiattesten seinast tre veker etter at tilsegn om utdanningsplass er gitt.
- (4) Politiattesten skal ikkje vere eldre enn tre månader.

§ 6-4. *Stadfesting ved opptak*

Søkjarar som er omfatta av § 6-3 andre ledd i denne forskrifta, skal saman med melding om at dei tek imot studieplassen, stadfeste at dei kjenner regelverket om politiattest og vil levere attest som er relevant for opptak til vedkommande utdanning, jf. § 6-1, innan fastsett frist.

§ 6-5. *Fornya vandelskontroll*

Fornya vandelskontroll kan utførast i samsvar med politiregisterlova § 43.

§ 6-6. *Følgjer av at politiattest ikkje blir lagd fram*

- (1) Søkjarar eller studentar som ikkje legg fram politiattest i samsvar med reglane i denne forskrifta, har ikkje rett til å delta i klinisk undervisning eller praksis ved den aktuelle utdanninga.
- (2) Det kan gjerast unntak frå føresegna i første ledd dersom årsaka til at søkjaren eller studenten ikkje legg fram politiattest i samsvar med reglane i denne forskrifta, ligg i omstende som vedkommande ikkje rår over. Studiestaden må varsle praksisstaden om studentar som får delta i praksis etter andre ledd, utan å ha lagt fram politiattest, slik at praksisstaden kan ta naudsynte forhandsreglar.

§ 6-7. *Følgjer av at studenten ikkje kan delta i praksisstudium/klinisk undervisning*

Studentar som ikkje kan delta i obligatorisk praksis eller klinisk undervisning, får ikkje vitnemål om fullført grad eller utdanning.

§ 6-8. Behandling av politiattesten med merknad

- (1) Dersom det går fram av ein politiattest at studenten har ein merknad som nemnt under § 6-1, skal utdanningsinstitusjonen straks melde frå om retten studenten har til bistand i medhald av lov om universiteter- og høyskoler § 4-9 sjuande ledd.
- (2) Søkjaren eller studenten skal medverke til å opplyse saka ved å leggje fram dokumentasjon om forhold som ligg til grunn for eventuelle merknader på politiattesten. Ein søkjar eller student som ikkje legg fram slik dokumentasjon, har ikkje rett til å delta i klinisk undervisning eller praksisstudium ved den aktuelle utdanninga.
- (3) Utdanningsinstitusjonen skal snarast mogleg, seinast innan ti dagar etter at all dokumentasjon i saka ligg føre, sende politiattesten til klagenemnda for institusjonen, jf. lov om universiteter- og høyskoler § 4-9 femte ledd. Med politiattesten skal det følgje ei oversikt over innhald og rettleiing i den kliniske undervisninga/praksisstudia og ei vurdering av om studenten bør stengjast ute frå denne. Studenten skal samtidig få kopi av fråsegna frå institusjonen til nemnda med vedlegg og skal ha fjorten dagar på seg til å uttale seg til nemnda.
- (4) Klagenemnda for institusjonen skal behandle saka snarast mogleg og seinast fire veker etter at saka er motteken frå utdanningsinstitusjonen. Studenten har ikkje rett til å delta i klinisk undervisning eller praksisstudium ved den aktuelle utdanninga før klagenemnda har gjort vedtak i saka.
- (5) Nemnda skal med bakgrunn i forholda ved den kliniske undervisninga eller praksisdelen av studiet ved den aktuelle utdanninga, og opplysningane om forholda som ligg til grunn for politiattesten, vurdere om omsynet til pasientar, brukarar, barnehagebarn, elevar eller andre medfører at studenten skal stengjast ute frå klinisk undervisning eller praksisstudium.
- (6) Nemnda kan innkalle studenten til møte dersom det er nødvendig for å få saka godt nok opplyst.
- (7) Felles klagenemnd er klageinstans for vedtak i nemnda, jf. forskrift om felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universiteter og høyskoler § 4-7 til § 4-10.
- (8) Sjå politiregisterforskrifta § 37-2 for reglar om oppbevaring av politiattest.

§ 6-9. Teieplikt

- (1) Den som får kjennskap til teiepliktige opplysningar gjennom ein politiattest, pliktar å teie om dei overfor uvedkommande, jf. forvaltingslova § 13 – § 13e og politiregisterlova § 47.
- (2) Brot på teieplikta kan straffast etter straffelova § 209.

Kapittel 7. Rangering av søkjarar ved opptak

§ 7-1. Generelt om rangering og kvotar

- (1) Opptak til studium skjer på grunnlag av rangering innanfor kvotar. Ein kvote er eit bestemt tal eller ein bestemt del av studieplassane som skal fordelast blant søkjarar som tilfredsstillar nærmare bestemte krav.
- (2) Alle kvalifiserte søkjarar som innan fastsette fristar for opptaket dokumenterer at dei oppfyller tilhøyrskriteria for ein kvote, konkurrerer om studieplass i kvoten.
- (3) Grunnlaget for rangering er den dokumentasjonen som kvalifiserer søkjaren for eit studium.
- (4) Søkjarar med høg poengsum skal rangerast framfor søkjarar med låg poengsum. Søkjarar med lik poengsum i ein kvote skal rangerast etter alder, eldre søkjarar går framfor yngre søkjarar.
- (5) Ti dagar etter studiestart kan kvar institusjon, dersom det har vist seg umogleg å innkalle søkjarar i samsvar med rangeringslister, tilby ledige studieplassar til kvalifiserte søkjarar utan omsyn til rangeringa elles.

§ 7-2. Kvote for førstegongsvitnemål og ordinær kvote

- (1) Kvote for førstegongsvitnemål omfattar søkjarar som ikkje fyller meir enn 21 år i opptaksåret, og som har fått utferda førstegongsvitnemål etter normal tid i vidaregåande opplæring etter føresegnar fastsette i forskrift til

lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa. Kvoten omfattar òg søkjarar som ikkje fyller meir enn 21 år i opptaksåret, og som har oppnådd generell studiekompetanse på bakgrunn av vitnemål frå yrkesfag som er fullførte og bestått på normal tid, i tillegg til at dei oppfyller fagkrava i § 2-1.

(2) Søkjarar i kvoten for førstegongsvitnemål skal rangerast på grunnlag av føresegnene i § 7-5, § 7-8, § 7-9 eller etter § 7-12, § 7-13, § 7-14.

(3) 50 prosent av studieplassane skal tilbydast søkjarar i kvoten for førstegongsvitnemål.

(4) Søkjarar som fyller kriteria for opptak i kvoten for førstegongsvitnemål, men som ikkje får tilbod om studieplass, konkurrerer vidare i ordinær kvote.

(5) Departementet kan frita enkelte studium frå kravet om kvote for førstegongsvitnemål.

§ 7-3. Spesielle kvotar

(1) Når særskilde forhold gjer det ønskeleg, kan departementet fastsetje spesielle kvotar for enkelte utdanningar. Spesielle kvotar har andre tilhøyrskriterium enn kvoten for førstegongsvitnemål.

(2) Departementet kan i særskilde tilfelle fastsetje kvote for førstegongsvitnemål innanfor ein spesiell kvote.

(3) Departementet kan fastsetje avvikande rangeringsreglar for spesielle kvotar, mellom anna reglar for tildeling av særlege tilleggspoeng.

(4) Søkjarar som fyller kriteria for opptak i ein spesiell kvote, men ikkje får tilbod om studieplass, konkurrerer eventuelt vidare i kvoten for førstegongsvitnemål og deretter i den ordinære kvoten, jf. § 7-2.

§ 7-4. Poengberekning av søkjarar med meir enn eitt grunnlag for rangering

Søkjarar som fyller krava til generell studiekompetanse både som 23/5-søkjarar og på grunnlag av 3-årig vidaregåande opplæring eller tilsvarande, jf. § 2-1, skal poengbereknast etter begge desse grunnlaga for rangering. Ved rangering som 23/5-søkjar kan det for desse søkjarane inngå fag frå beståtte vitnemål eller kompetansebevis som er nødvendige for at søkjaren skal vere kvalifisert for eit studium, og fag som kan gi tilleggspoeng. Lærestaden skal bruke den poengberekninga som gir høgast rangering.

§ 7-5. Karakterpoeng

(1) Grunnlaget for rangering er det same som grunnlaget for kvalifisering. Fag som gir tilleggspoeng kan tas med i rangeringa. Rangering skjer ved berekning av poeng. Karakterpoeng er gjennomsnitt av talkarakterar, med to desimalar, multiplisert med 10.

(2) Departementet eller den institusjonen departementet gir fullmakt, kan fastsetje omrekningstabellar for søkjarar med anna utdanning enn norsk vidaregåande opplæring.

(3) For søkjarar med vitnemål frå norsk gymnas med bokstavkarakterar gjeld fastsett omrekningstabell, jf. § 9-2.

§ 7-6. (Oppheva)

§ 7-7. Karakterforbetringar

Ved berekning av karakterpoeng utanom kvoten for førstegongsvitnemål skal karakterforbetringar erstatte tidlegare karakter(ar) i same faget.

§ 7-8. Tilleggspoeng for realfag og framandspråk frå vidaregåande opplæring

(1) Det kan totalt givast inntil 4 tilleggspoeng for programfag frå programområde for realfag og programfag innanfor «framandspråk» frå vidaregåande opplæring i Kunnskapsløftet. Faga må vere bestått. Det skal ikkje givast utteljing for fag som overlappar kvarandre.

(2) Alle programfag frå programområde for realfag og programfag innanfor «framandspråk» med eit omfang på 140 timar gir 0,5 tilleggspoeng, bortsett frå faga matematikk R2, fysikk 2 og «framandspråk» III, som gir 1,0 tilleggspoeng.

(3) Søkjarar med studieførebuande Vg3 i utdanningsprogram for naturbruk får 0,5 tilleggspoeng.

(4) Søkjarar med vitnemål frå anna noverande eller tidlegare norsk eller nordisk vidaregåande opplæring som er eller har vore offentleg godkjend, eller med opptaksgrunnlag frå utlandet elles, kan få inntil 4 tilleggspoeng når det i utdanninga inngår fagkombinasjonar som må reknast som likeverdige med dei realfaga og framandspråka som etter andre ledd gir rett til tilleggspoeng.

§ 7-9. Tilleggspoeng for det underrepresenterte kjønnet

(1) For å jamne ut forskjellar og oppnå meir likestilling mellom kjønna, kan departementet for enkelte utdanningar fastsette at søkjarar av det kjønnet som er klart underrepresentert blant studentar på eller yrkesutøvarar frå vedkommande utdanning, skal ha inntil 2 tilleggspoeng for ein avgrensa periode.

(2) Det blir berre gitt tilleggspoeng der det er godtgjort at andre verkemidlar ikkje har ført fram. Om erfaringar frå tidlegare opptak synleggjer at tilleggspoeng kan resultere i for låg representasjon av eit kjønn, kan ein vurdere om det kan innførast spesielle tiltak, jf. § 7-3.

(3) Ein søknad om å nytte tilleggspoeng må mellom anna innehalde ein vurdering av kvifor ein vil ha tilleggspoeng eller kvotar, jf. § 7-3. Vurderinga må omfatte både kva kjønnsbalansen på studiet og i yrket er no, og kvifor det er viktig med god kjønnsbalanse i den aktuelle utdanninga. Ein må også vurdere omsynet til samfunnet og brukarane i eit kjønnsperspektiv. Søknader skal omfatte start og slutt punkt for tiltaket.

§ 7-10. Tilleggspoeng for alder

(1) Søkjarar utanom kvoten for førstegongsvitnemål som har vitnemål om bestått 3-årig vidaregåande opplæring som gir studie- eller yrkeskompetanse, får 2 alderspoeng per år frå og med det året søkjaren fyller 20 år, maksimalt 8 poeng.

(2) 23/5-søkjarar får 2 alderspoeng per år frå og med det året søkjaren fyller 24 år, maksimalt 8 poeng.

§ 7-11. Tilleggspoeng for høgare utdanning, fagskuleutdanning, eitt år på folkehøgskule, sivilteneste eller militær førstegongsteneste

(1) Det blir gitt 2 tilleggspoeng for anten eit fullført studium eller samla 60 studiepoeng ved universitet eller høgskule eller 60 fagskulepoeng/studiepoeng frå fagskule, eitt år på ein folkehøgskule med godkjend skuledokumentasjon eller fullført militær førstegongsteneste eller sivilteneste.

(2) Eit fullført halvårig studium i høgare utdanning eller fagskule eller 30 studiepoeng/fagskulepoeng/studiepoeng frå fagskoleskule gir 1 tilleggspoeng.

(3) Søkjarar som har generell studiekompetanse med grunnlag i høgare utdanning eller fagskule kan ikkje få tilleggspoeng for denne.

(4) Det kan maksimalt givast 2 tilleggspoeng etter denne føresegna

§ 7-12. Rangering av søkjarar som ikkje kan poengbereknast

(1) Kvalifiserte søkjarar som ikkje kan poengbereknast, må rangerast i høve til poengbereknast søkjarar ved hjelp av ei individuell skjønsmessig vurdering. For å få tilbod om opptak må søkjaren ha likeverdige ferdigheiter og kunnskapar med søkjarar som får tilbod om opptak etter rangering på grunnlag av poengberekning.

(2) I vurderinga skal det takast omsyn til om søkjaren har eit opptaksgrunnlag og ein fagsamansetnad som er likeverdig med det som gir grunnlag for tilleggspoeng for realfag/framandspråk for søkjarar som kan poengbereknast.

(3) I vurderinga skal opptaksorganet leggje vekt på søkjarens reelle kvalifikasjonar for studiet, mellom anna norsk kunnskapane til søkjaren.

§ 7-13. Rangering på grunnlag av særskild vurdering

- (1) Grunnlag for opptak etter særskild vurdering kan vere at eit anna morsmål enn norsk, sjukdom, funksjonshemming eller andre spesielle forhold gir grunn til å tru at karakterpoengsummen etter føresegnene i § 7-5 til § 7-7 ikkje gir eit rett bilete av kvalifikasjonane til søkjaren.
- (2) Søkjarar som ønskjer å bli vurderte etter denne føresegna, må be om det i søknaden og leggje ved særskild grunngiving og dokumentasjon på dei forholda dei nemner.
- (3) Forhold som dei som er nemnde ovanfor, gir ikkje i seg sjølve rett til studieplass. For å få tilbod om opptak må søkjaren ha likeverdige ferdigheiter og kunnskapar med søkjarar som får tilbod om opptak etter § 7-1 til § 7-12 og § 7-14. Søkjaren må sannsynleggjere at dei særskilde forholda har hatt innverknad på resultata frå vidaregåande opplæring. Utdanning og andre forhold utover vidaregåande opplæring skal ikkje leggjast vekt på.
- (4) For studium med opptaksprøve gjeld denne føresegna når tilbod om opptaksprøve eller endeleg rangering heilt eller delvis byggjer på poengberekning etter § 7-1 til § 7-12.
- (5) Søkjarar som ikkje får tilbod om opptak etter desse reglane, skal rangerast etter reglane i høvesvis § 7-1 til § 7-12 og § 7-14.

§ 7-14. Rangering på grunnlag av opptaksprøve

- (1) Søkjarar til studium som etter § 4-4, § 4-7, § 4-9 og § 4-10 har opptaksprøve som spesielt opptakskrav, kan rangerast på éin av desse måtane:
 - etter § 7-1 til § 7-13 åleine
 - på grunnlag av opptaksprøve åleine
 - på grunnlag av både § 7-1 til § 7-13 og opptaksprøve.
- (2) Departementet fastset kva alternativ som skal brukast for dei enkelte studia. Kvote for førstegongsvitnemål, jf. § 7-2, gjeld med mindre departementet har fastsett unntak, jf. § 7-2 femte ledd.

§ 7-15. Rangering ved opptak til spesielt tilrettelagd ingeniørutdanning

Ved opptak til spesielt tilrettelagd ingeniørutdanning, jf. § 3-3, skal søkjarar med karakteren mykje godt på fag-/sveineprøven rangerast framfor søkjarar med karakteren godt når søkjarane elles har den same poengsummen. Har søkjarane framleis like mange poeng, skal dei rangerast etter alder, og eldre søkjarar går framom yngre søkjarar.

Kapittel 8. Nasjonal klagenemnd for opptak gjennom Samordna opptak

§ 8-1. Nasjonal klagenemnd for opptak gjennom Samordna opptak

- (1) Reglane for nasjonal klagenemnd gjeld klagar over enkeltvedtak i den nasjonale opptaksmodellen for grunnutdanningar ved universitet og høgskular som Samordna opptak (Unit) organiserer.
- (2) Reglane for nasjonal klagenemnd gjeld ikkje vedtak om opptak på grunnlag av realkompetanse og vedtak om opptak etter at det er gitt dispensasjon frå enkelte av krava om generell studiekompetanse, jf. § 3-6 i universitets- og høgskulelova. Reglane gjeld heller ikkje for klagar på vurdering av spesielle opptakskrav som omfattar ferdigheiter eller opptaksprøvar etter nærmare reglar fastsette av institusjonen. Klagar på slike vedtak skal behandlast i samsvar med den klageordninga som er etablert ved kvar lærestad.

§ 8-2. Korleis klagenemnda skal nemnast opp og vere samansett

- (1) Departementet nemner opp klagenemnda.
- (2) Klagenemnda skal ha sju medlemmer og vere slik samansett:
 - a) ein leiar og ein nestleiar som skal oppfylle dei krava lova stiller til lagdommarar
 - b) tre medlemmer – den eine skal nemnast opp til nestleiar, jf. kravet ovanfor – og varamedlemmene deira frå

dei institusjonane forskrifta gjeld for

- c) éin medlem med personleg varamedlem frå forvaltingsområdet for vidaregåande opplæring
- d) to medlemmer og varamedlemmene deira som representative studentorganisasjonar foreslår.

(3) Studentrepresentantane skal normalt nemnast opp for to år.

(4) Sekretariatet for klagenemnda skal liggje hos Samordna opptak (Unit).

§ 8-3. Avgjerd i klagenemnda

(1) Klagenemnda er vedtaksfør når leiaren eller nestleiaren og minst fire andre medlemmer, av desse éin studentrepresentant, er til stades.

(2) Det kan ikkje klagast på vedtak i klagenemnda.

Kapittel 9. Overgangsreglar

§ 9-1. Generell studiekompetanse etter tidlegare ordningar

(1) Generell studiekompetanse har søkjarar som i samsvar med Reform 94 har bestått 3-årig vidaregåande opplæring med grunnkurs, VKI og VKII, eller som har bestått fagopplæring med fagbrev/sveinebrev eller er 23/5-søkjarar, og som har desse faga, bestått med karakteren 2 eller betre, frå vidaregåande opplæring (Reform 94):

- norsk (14)
- engelsk (5)
- matematikk (5)
- naturfag (5)
- samfunnsfag (6), som omfattar nyare historie (4) og samfunnslære (2)

har generell studiekompetanse. Faga er oppgitt med gjennomsnittleg veketimetal i parentes.

(2) For søkjarar som har lese norsk og samisk med høvesvis (11) + (11) veketimar, gjeld ikkje kravet om 14 veketimar norsk.

(3) Søkjarar som har bestått 2-årig teknisk fagskole etter rammeplan fastsett av departementet i 1998–1999, oppfyller krava til generell studiekompetanse.

(4) Søkjarar som har fullført og bestått 3-årig vidaregåande opplæring, studieretning for allmenne fag eller studieretning for handels- og kontorfag, har generell studiekompetanse. Tilsvarande gjeld for søkjarar som har bestått eksamen artium eller eksamen frå økonomisk gymnas.

(5) Grunnkurs, VKI og VKII i studieretning for handels- og kontorfag med bestått i faga norsk, matematikk, rekneskapslære, engelsk, sosialøkonomi og organisasjonslære, svarer til fagkrava i norsk, engelsk, matematikk og samfunnsfag.

(6) Søkjarar som våren 1992 eller tidlegare har teke eksamen eller delprøvar i samfunnsfag ved studieretning for allmenne fag, får godkjent 5 veketimar. Dette kan omfatte geografi, historie og samfunnslære eller samfunnskunnskap.

(7) Søkjarar som før 1. juni 1997 er tekne opp til eller kan dokumentere å ha fått ei vurdering av opptaksgrunnlaget sitt ved eit universitet eller ein vitskapleg høgskole på grunnlag av anna høveleg utdanning (tidlegare Veg I-, II- og III-vurderingar), eller som er tekne opp med heimel i § 4 bokstav b punkt 20 i tidlegare forskrift 12. desember 1991 nr. 812 om opptak til regionale høyskoler, har generell studiekompetanse.

(8) Søkjarar som er tekne opp før 1. juli 1997, og som har fullført og bestått eit studium i høgare utdanning normert til minst 60 studiepoeng eller to studium normerte til minst 30 studiepoeng, har generell studiekompetanse.

(9) For søkjarar med 3-årig vidaregåande opplæring frå Oslo By Steinerskole til og med 2004 og frå andre Rudolf Steinerskolar til og med 2005, gjeld at det skal vurderast individuelt om dei fyller krava til generell studiekompetanse.

(10) Søkjarar som har dokumentert engelsk med (2 + 2) veketimar frå grunnkurs og VKI i yrkesfagleg studieretning i Reform 94, oppfyller kravet om engelsk 140 timar, jf. føresegner gitt i medhald av forskrift til opplæringsloven § 24-11 om korleis fag kan erstatte kvarandre frå Reform 94 til Kunnskapsløftet.

§ 9-2. Overgangsreglar om rangering

(1) Omrekningstabell for søkjarar med vitnemål frå norsk gymnas med bokstavkarakterar: S = 6, M = 5, G = 4, T = 4, Ng = 2..

§ 9-3. Overgangsreglar for spesielle opptakskrav

Søkjarar som dokumenterer fastsette spesielle opptakskrav (realfag) med studieretningsfag frå vidaregåande opplæring før Kunnskapsløftet, oppfyller kravet når dei kan dokumentere det fastsette kravet på VKII-nivå eller tilsvarende («høgaste nivå»). Søkjarane blir samtidig rekna for å ha oppfylt lågare nivå i faget.

Kapittel 10. Falske vitnemål, falske dokument og dokument utferda av falske institusjonar

§ 10-1. Utfyllande definisjonar til lov om universiteter og høyskoler § 3-7 sjette ledd

(1) Eit vitnemål eller dokument er falskt dersom det inneheld skriftleg eller digital dokumentasjon som ikkje er sannferdig, eller dersom innhaldet i eit opphavleg, skriftleg eller digitalt, vitnemål eller dokument er manipulert eller endra.

(2) Med dokument utferda av falske utdanningsinstitusjonar er meint dokument som er utferda av ikkje-eksisterande utdanningsinstitusjonar eller av utdanningsinstitusjonar som gir urett uttrykk for å ha ei akkreditering etter lov om universiteter og høyskoler § 3-1 eller etter tilsvarende utanlandsk regelverk.

Kapittel 11. Iverksetjing

§ 11-1. Iverksetjing

Forskrifta trer i kraft 15. januar 2017. Oppheva frå same dato blir

- Forskrift 31. januar 2007 nr. 173 om opptak til høgere utdanning.